

NOTITIE 'SPORENONDERZOEK' (2005) VAN DRIES VERHOEVEN

Bijlage 3: Story, behorende bij 'Performing stories. Over het maakproces van *Sporenonderzoek*' door Liesbeth Groot Nibbelink op <http://ltd.library.uu.nl>

* Vragen stellen:

We stellen de toeschouwer vragen over zijn route. Probeer oprecht geïnteresseerd te zijn in de toeschouwer, zoals je geïnteresseerd bent in de verhalen van een goede vriend. Hij zal het dan geweldig vinden dat hij alles mag vertellen wat hij nog weet. De toeschouwer mag het gevoel hebben dat het geen doel dient. Dat je samen "de tijd vult". Als de toeschouwer het idee heeft dat de vragen niet voortkomen uit oprechte interesse, zal hij je niet helemaal vertrouwen. Hij zal zich afvragen waarom je dit allemaal wilt weten. Hij zal misschien niet alles naar waarheid vertellen, of het gevoel hebben dat hij overhoord wordt.

Het startpunt voor het stellen van de vragen is het getypte briefje. Laat je aanvankelijk niet leiden door je schema, maar door dit briefje. Stel eerst een paar algemene vragen, om de toeschouwer op zijn gemak te stellen, en om zelf wat achtergrond informatie te hebben voor het stellen van vragen. "hoe lang was die route ?" "Hoe vaak liep je die route ?"

Leg het schema voor je, of werk op blank papier. Laat de toeschouwer niet horen dat je schrijft. Kies voor een goede ondergrond + pen. Rook niet. Ga niet in de wind zitten.

Probeer de toeschouwer niet te laten horen dat je schrijft. Dit schept afstand. Het uiteindelijke verhaal heeft minder effect, als je het al verwacht. Probeer de woorden "d'ackoord" "tres bien" etc. te vermijden. Probeer ook niet te herhalen wat de toeschouwer zegt of stiltes te laten vallen. Reageer liever met een nieuwe vraag.

Google earth. Stel eerst een aantal vragen over de context van het verhaal. Bijv. "Goh, waar ligt dat dorp precies ?" "op welk adres woonde je ?" "Wat voor soort huis was dat ?" "Hoe vaak ging je naar Tennisles ?"

GPS: Probeer vervolgens de geografie van de route te achterhalen. Persoon woont op de Kerkstraat. Hij neemt de eerste weg links: de Dennenlaan, dan rechts bij de grote struik, dan links bij de kerk, stoplichten oversteken, rechtdoor, tweede straat rechts is de Rijksweg. Daar woont oma op nummer 33. Noteer dit heel nauwkeurig. Fouten zijn fataal. Maar probeer niet te formeel te klinken in het vragen van de route. Liever: "OK, stel dat we de voordeur van je huis zouden opendoen, moeten we dan naar links of naar rechts ?" "Kun je me vertellen, hoe je precies moest lopen ?"

Open vragen zijn interessanter dan gesloten vragen. Laat de toeschouwer aan het woord.

Voorkom serieuze vragen over het gevoelsleven van de toeschouwer. "Was je gelukkig in die tijd ?" De toeschouwer krijgt het gevoel dat hij met een psycholoog praat, niet met iemand die gewoon geïnteresseerd is.

Probeer namen te achterhalen, van personen, van straten, van de school, etc. Hoe de persoon zijn ouders noemde. Of de persoon een bijnaam had.

Probeer 1 moment op die route te achterhalen. "Weet je misschien nog iets wat ooit gebeurd is onderweg naar school ?" "Kun je je nog 1 speciaal moment herinneren in die tuin ?" "Kwam je wel eens iemand tegen onderweg ?"

Vanuit daar kun je vragen naar het seizoen, naar het moment van de dag, naar de leeftijd. Probeer het jaartal tussen neus en lippen door te vragen.

Je kunt naar de lievelingskleren van iemand vragen, lievelingseten etc.

Stel de vragen in de verleden tijd.

NOTITIE 'SPORENONDERZOEK' (2005) VAN DRIES VERHOEVEN

Bijlage 3: Story, behorende bij 'Performing stories. Over het maakproces van *Sporenonderzoek*' door Liesbeth Groot Nibbelink op <http://ltd.library.uu.nl>

Waarom wil je dat weten?" >> "Ik ben benieuwd (hoe goed je je dat nog allemaal herinnert)"
Voordat ik je naar India kan brengen, zou ik eerst graag weten hoe het er in La Motte Chalancon uitzag.

* Verhaal teruggeven

Met de informatie bereid je een verhaal voor. Je hoeft dit niet helemaal opnieuw te schrijven, orden je informatie. Het mag een simpel verhaal zijn.

Je praat als het ware tegen het kind dat die route aflegt. Je gebruikt dus "tu". Je beschrijft alles wat hij beleeft onderweg, zo exact mogelijk. Je beschrijft hoe hij loopt, en misschien ook af en toe wat hij hoort, wat hij ruikt, wie hij tegenkomt onderweg. Als je 1 speciaal moment weet, is dit de kern van je verhaal.

Je vertelt het verhaal in de tegenwoordige tijd.

being john malkovich. Je leidt de blik van het kind zo exact mogelijk, je omschrijft alles wat hij ziet, hoort, ruikt etc.

Sesamstraat. Je hoeft niet origineel te zijn. Verzin geen gegevens erbij. Interpreteer de informatie niet op je eigen manier. Geef de persoon terug wat hij al weet.

In het kiezen van je woorden mag je er wel echt een verhaal van maken. Je kunt zeggen:
"Vandaag is alles wit. De 2 coniferen in de voortuin zijn wit, het kleine stoepje is wit, de Citroen BX op de oprit is wit en zelfs de lucht is wit. Het is hartje winter"

Google Earth: Je kunt het verhaal beginnen met: "Het is 2001. We bevinden ons in het Noordoosten van Italië, in de stad Ferrara, een stad met mooie renaissancehuizen en een rivier die door de hele stad stroomt: de Po. Het is zomer. Ergens in die stad bevindt zich de campus Spirito Sancto, een groot gebouw met een zware houten deur. Achter die deur sta jij. Je opent de deur en loopt naar buiten. Dat is het moment dat dit verhaal begint."

In de verteltoon mag je bescheiden zijn. Blijf op afstand. Laat de woorden hun werk doen. We leiden de toeschouwer via zijn eigen informatie terug naar hem zelf. Leg niet teveel aandacht op jou als verteller.

Neem de tijd om het verhaal te vertellen. Je mag stiltes laten vallen.

Laat volwassen herinnering niet terugkomen. Vertel het vanuit het kind. Dus niet: "Je moeder had geen tijd om te koken dus maakte ze biefstuk met pasta" Als dat juist heel bijzonder was. Zeg niet "Je kunt je niet herinneren wat de naam van die straat is". Het kind waartegen je praat loopt in die straat.

Leg niet uit wat het kind al weet. Dus niet: "Dat is een soort box waarin je kunt zitten"

Als je wilt mag je vooruitwijzen naar de toekomst: "Wat je nog niet weet, is dat Anne 20 jaar later nog steeds je beste vriendin zou zijn."

Mooi is: Je ziet het niet meer, omdat je het elke dag ziet.